

Vlaams
Parlement

vergadering **C153 – WEL12**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebeleid

van 22 februari 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de registratie van meldingen inzake kinderopvang - 1170 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de meldpunten voor kindermishandeling, seksueel misbruik en intrafamiliaal geweld - 1332 (2010-2011)	6
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering van schuldbemiddeling in de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) - 1352 (2010-2011)	11
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het bestrijden van het fenomeen van genitale verminking in het kader van het Nationaal Actieplan tegen Partnergeweld - 1307 (2010-2011)	14
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toepassing van de subrogatie - 1357 (2010-2011)	23

■

Voorzitter: de heer Tom Dehaene

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de registratie van meldingen inzake kinderopvang - 1170 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Voorzitter, minister, dames en heren, tijdens de bespreking in de commissie over de visienota over kinderopvang van de minister, werd er ook gewezen op het belang van de buitenschoolse kinderopvang, naast de ontwikkelingen in de voorschoolse kinderopvang. Het plaatstekort binnen de voorschoolse kinderopvang dreigt immers binnen enkele jaren als een waterval door te stromen naar de buitenschoolse kinderopvang. Momenteel worden meer dan 78.000 kinderen opgevangen in buitenschoolse opvang. In de gedachtewisseling werd er ook benadrukt dat we niet mogen vergeten dat een groot aantal kinderen wordt opgevangen na de schooluren door de school zelf. Ook dit zijn kinderen die vallen onder de categorie kinderopvang.

Naar aanleiding daarvan heb ik een schriftelijke vraag ingediend bij minister Smet om te peilen naar de verhoudingen tussen de verschillende vormen van kinderopvang om te kijken in hoeverre onze scholen vandaag een rol spelen in de opvang van kinderen na de school. Die cijfers zouden een goed beeld moeten kunnen geven van de uitdagingen die zowel de scholen als de kinderopvang in het algemeen te wachten staan wanneer de grote groep van kinderen in de voorschoolse kinderopvang uiteindelijk zal doorstromen. De minister van Onderwijs kon echter geen beeld schetsen van die opvang, omdat dit niet binnen zijn bevoegdheid past. Hij verwees naar de meldingsplicht inzake kinderopvang en de registratie door Kind en Gezin, een meldingsplicht waar de scholen ook onder zouden vallen. De minister informeerde zelf naar die cijfers bij Kind en Gezin, maar die zouden geen correct beeld kunnen geven van de huidige situatie. De meest recente cijfers die de minister kon krijgen, dateren van 2004. Toen werd 34,5 procent van de kinderen opgevangen in en door de school. De formele opvang binnen Kind en Gezin nam slechts 17,1 procent in beslag. Dit maakt mij bijzonder nieuwsgierig naar meer recente resultaten, maar vooral naar de aantallen. Over hoeveel kinderen spreken we hier?

Het lijkt mij immers niet ondenkbaar dat ook de scholen op een bepaald moment het water aan de lippen zal staan, en dat ze niet meer in staat zullen zijn om te voldoen aan de vraag. In het kader van de brede school doet men binnen Onderwijs zijn best om van die opvang iets degelijks te maken. Maar aangezien de scholen hiervoor geen middelen hebben, moeten we hier niet te veel van verwachten.

Opvang organiseren is één zaak, een kwalitatieve opvang organiseren is alvast een andere uitdaging. De minister van Onderwijs is heel duidelijk: kinderen opvangen is geen kerntaak van het onderwijs. De scholen nemen hun verantwoordelijkheid, maar het is de minister van Welzijn die hier de kar moet trekken. Minister Smet liet nog weten dat u als minister van Welzijn het probleem erkent en dat u er zelfs voor zou pleiten om uw visies rond zowel de voorschoolse als de buitenschoolse opvang te realiseren in één decreet. Onze fractie heeft er al meermaals op gewezen hoe breekbaar de situatie voor de zelfstandige kinderopvang vandaag wel is. Ik denk dat heel de commissie graag vooruitgang wil boeken in de kinderopvangproblematiek en dus stel ik mij enigszins vragen bij de werkwijze om alles in één decreet te stoppen. Als u deze werkwijze wilt volgen, dan zullen tussentijdse maatregelen nodig zijn.

Minister, hoe komt het dat Kind en Gezin geen recente cijfers kan voorleggen met betrekking tot de meldingsplicht voor kinderopvang? Waarom kan de instelling geen correct beeld geven van de situatie?

Hoe verloopt dan momenteel die registratie voor meldingen inzake kinderopvang? Hoe controleert Kind en Gezin de naleving van die meldingsplicht?

Is er al onderzoek gedaan naar de noodzakelijke capaciteit voor opvang binnen de scholen in de toekomst? In welke mate is dit een haalbare kaart? Hoe garandeert Kind en Gezin de kwaliteit van opvang binnen de scholen? In welke mate wordt er hier samengewerkt met onderwijs om een kwaliteitsvolle opvang te bieden?

Wanneer mogen we de visie voor de buitenschoolse opvang verwachten? Is één decreet wel de beste manier om te werk te gaan, gelet op de toch wel dringende nood aan een nieuw decreet voor de voorschoolse kinderopvang?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik sluit me aan bij de bekommernis van de heer Gysbrechts. We kunnen het best nu al naar de buitenschoolse opvang kijken voor over enkele jaren. De heer Gysbrechts kaart terecht het grote tekort aan in de gewone kinderopvang. Binnen enkele jaren zullen die problemen in de buitenschoolse opvang escaleren als we nu niet voldoende maatregelen nemen.

In uw aangekondigd kaderdecreet, minister, worden de verschillende vormen van opvang niet samengevoegd. Als u iets wilt realiseren, moet u iets ondernemen. Wat zijn uw plannen? Hebt u al iets ondernomen om tot dat decreet te komen? Wat is de stand van zaken? Wanneer zullen we het hier kunnen bespreken?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Het kaderdecreet gaat zich toespitsen op de voorschoolse opvang en niet op de buitenschoolse. De problemen die de heer Gysbrechts schetst, zijn reëel. De minister heeft al aandacht gehad voor de uitbreiding van het aantal plaatsen. In 2010 zijn er een kleine duizend bij gekomen via het Generatiepact en nog eens duizend via reguliere uitbreiding.

Er is dus wel aandacht voor en men breidt uit. In de beleidsbrief zei u dat er een onderzoek zou komen naar de behoeften aan buitenschoolse opvang en een evaluatie van de huidige buitenschoolse opvang. Het zou interessant zijn om hierover gegevens te krijgen. Op de website van Kind en Gezin vind ik daar geen gegevens over.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, voor de meldingsplicht zegt de regelgeving overeenkomstig artikel 14 van het decreet tot de oprichting van Kind en Gezin dat ‘iedereen die kinderen op bestendige wijze opvang aanbiedt, verplicht is dit mee te delen aan Kind en Gezin’. De procedure van melding is vastgelegd in een besluit van de Vlaamse Regering. Het is de organisator van de opvang die dit moet melden. Doet deze dat niet, dan gebeurt er ook geen controle op het niet-melden. Kind en Gezin heeft hier geen instrumentarium voor.

Samen met u stel ik vast dat de huidige regelgeving rond de meldingsplicht niet werkt. Belangrijk is ook dat er een groot verschil is in het aantal meldingen van kinderopvang tussen de voorschoolse en de buitenschoolse opvang. In de voorschoolse opvang is het aantal enkel gemelde opvang zeer beperkt. In de buitenschoolse opvang is het aantal beduidend groter, inderdaad door de opvang die in scholen wordt georganiseerd.

Vandaar dat ik deze regelgeving aan het herwerken ben in het kaderdecreet Kinderopvang. Alle opvang zal zich moeten melden en moeten voldoen aan kwaliteitscriteria. Op basis hiervan krijgt men al dan niet een vergunning. Enkel vergunde kinderopvang zal nog worden toegelaten.

Er bestaat een elektronische meldingsprocedure in OSIRIS, het informaticasysteem voor de kinderopvang bij Kind en Gezin. Voorzieningen melden zich via het meldingsformulier van Kind en Gezin en versturen dit per mail of per post. Deze gegevens worden ingebracht en

opgevolgd, bijvoorbeeld bij onvolledige meldingsformulieren. Wanneer gemelde voorzieningen Kind en Gezin laten weten de opvang te stoppen, wordt het dossier elektronisch stopgezet. Om dit te ondervangen, bestaat er een jaarlijkse procedure ‘opvolging gemelde voorzieningen’. Alle voorzieningen die gemeld zijn bij Kind en Gezin, worden jaarlijks aangeschreven. Ook de voorzieningen waarvan het attest van toezicht niet werd toegekend of werd ingetrokken, worden aangeschreven. Voorzieningen waarvan we geen reactie krijgen, worden qua dossier stopgezet. Wanneer Kind en Gezin verneemt, bijvoorbeeld via regioverpleegkundige of via ouders, dat iemand kinderen opvangt zonder dit te melden, wordt er een aangetekende brief verstuurd met de vraag zich vooralsnog te melden. De procedure gaat ook verder: ouders kunnen aangeschreven worden enzovoort.

Probleem hier is vaak dat het moeilijk is om precieze contactgegevens van de opvang te verkrijgen, zodat het moeilijk is om een aangetekende brief te versturen. Het Kind en Gezin-decreet bepaalt wel een boete voor niet-melding. De toepassing van het boetesysteem is evenwel niet nader geregeld. De controle is dus beperkt.

Wetenschappelijk onderzoek naar de noodzakelijke capaciteit voor opvang binnen de scholen gebeurde nog niet. Kind en Gezin heeft meetinstrumenten voor zowel de voorschoolse als de buitenschoolse opvang ontwikkeld en beschikbaar gesteld op zijn website. Lokaal kan men daar vrij gebruik van maken. De meest rechtstreekse manier is lokaal de ouders te bevragen naar hun behoeften ter zake.

Kind en Gezin plant een nieuw onderzoek naar het gebruik en de noden aan buitenschoolse kinderopvang. Kind en Gezin onderzoekt momenteel ook of en hoe het een beter zicht kan krijgen op het opvangaanbod in de scholen. Daartoe zal ook worden onderzocht hoe het departement Onderwijs of de onderwijsnetten hierbij betrokken kunnen worden.

Op de vraag hoe Kind en Gezin de kwaliteit van de opvang binnen de scholen garandeert, moet ik u meedelen dat Kind en Gezin in dezen niet bevoegd is. Zoals ik in mijn inleiding zei, is de meeste schoolse opvang enkel gemeld. Daarvoor is er geen kwaliteitskader voorzien in de regelgeving. Opvang in scholen is meestal een dienstverlening die de school of het oudercomité aanbiedt aan de ouders en de leerlingen in de school. De kwaliteit en de veiligheid van deze dienstverlening behoort tot de verantwoordelijkheid van de desbetreffende school of die instantie die het in de schoolgebouwen organiseert. Kind en Gezin kan enkel inspelen op de kwaliteit van voorzieningen die een erkenning of een attest van toezicht hebben. Kind en Gezin voorziet wel in aanbevelingen via zijn website.

Het is absoluut niet mijn bedoeling om op dit moment in het decreet dat ik aan het voorbereiden ben, ook de buitenschoolse opvang te regelen. Het is wel de bedoeling om, als we eenmaal de bouwstenen hebben voor de voorschoolse opvang, hierop verder te bouwen om decretaal de buitenschoolse opvang te regelen. Ik onderschrijf de opmerkingen die al gemaakt zijn. De buitenschoolse opvang is een eigen realiteit, waar meer spelers actief zijn, waaronder inderdaad de scholen maar ook de sport- en culturele organisaties. Daarnaast is het wel belangrijk om een visie op de toekomstige invulling van de buitenschoolse opvang uit te werken. Vanuit de denktank buitenschoolse opvang, waar ook partners uit onderwijs bij betrokken waren, werd een eerste concept voor een nieuw organisatie-model uitgewerkt. Dit zijn we momenteel aan het bestuderen. Uiteraard wensen we hierover in gesprek te gaan met collega Pascal Smet in het kader van zijn project Brede School. Daarna zullen we beslissen onder welke vorm we de buitenschoolse opvang zullen regelen.

De conceptnota over het regelgevend kader voor de kinderopvang is goedgekeurd in juli 2010. De bespreking van de tekst van het decreet is volop bezig. Tegelijk moeten nog een aantal elementen worden uitgewerkt en verduidelijkt zoals het lokaal loket, de criteria voor de vergunning, de voorrangsregels enzovoort. Het is een complex verhaal. Ik hoop om het decreet rond het zomerreces aan het parlement voor te leggen.

De behoeftestudie is uitgevoerd door Kind en Gezin. Ze is recent afgerond en ze zal dienen om het programma-instrument eventueel bij te sturen. Rond de paasvakantie zal de studie waarschijnlijk worden vrijgegeven en ter beschikking gesteld worden van de parlementsleden.

De voorzitter: De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts: Minister, bedankt voor het antwoord.

Mevrouw De Vits, ik erken ook dat er al een en ander gebeurd is en dat de minister hier de nodige aandacht voor heeft, maar we moeten allemaal trachten om vooruitgang te blijven boeken. Het is zeker niet mijn bedoeling om met deze vraag kritiek te geven op de minister, het was vooral een thema dat me tijdens de bewuste bespreking was opgevallen en waarover ik een schriftelijke vraag aan minister Smet heb gesteld.

Mijn vraag om het in één decreet te steken, is gebaseerd op wat de minister tijdens die bespreking heeft gezegd. Hij zei dat er eerst aan de voorschoolse wordt gewerkt en dat het daarna mee wordt bekeken. De minister heeft dat toen in de commissie inderdaad geantwoord op een vraag van mij, maar in het antwoord van minister Smet op mijn schriftelijke vraag, suggereert hij weer om het misschien in één decreet te doen. Het is daarom dat ik de vraag nu nog eens stelde aan de bevoegde minister zelf.

Minister, uit het antwoord heb ik begrepen dat de school moet melden. Kind en Gezin heeft een beperkte controle. Ik meen ook dat Kind en Gezin beter eens nauwkeurig onderzoekt hoe het hierop een beter zicht kan krijgen en daartoe in contact treedt met onderwijs. Mede doordat het niet bevoegd is om de controle te doen, ontstaat er een beetje een dubbele situatie als we kijken naar de andere opvanginitiatieven. Ik heb begrip voor de situatie, want het ene bevindt zich helemaal in het schoolse verband. We moeten hieraan verder werken, zoals u hebt onderschreven. Ik wil u nogmaals bedanken voor de informatie.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ter verduidelijking: Kind en Gezin plant nu een onderzoek naar de capaciteit buitenschoolse en heeft het onderzoek afgerond naar de programmatie van de voorschoolse. Dat laatste kunnen we rond de paasvakantie bekendmaken.

De heer Peter Gysbrechts: U had toch ook gezegd dat ze mee onderzoeken hoe ze in de toekomst een beter zicht kunnen krijgen op de opvang in de scholen?

Minister Jo Vandeurzen: Ja, dat klopt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Katrien Schryvers tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de meldpunten voor kindermishandeling, seksueel misbruik en intrafamiliaal geweld - 1332 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Voorzitter, minister, ik heb een vraag over de veelheid aan meldpunten die de laatste jaren ontstaan zijn. Voor een melding van kindermishandeling, seksueel misbruik of intrafamiliaal geweld kan men bij verschillende meldpunten terecht. Ook de Vertrouwenscentra Kindermishandeling fungeren als meldpunt. Child Focus heeft een meldpunt voor seksueel misbruik van kinderen recent uitgebreid en ook het Gemeenschapsonderwijs besliste om een laagdrempelig en open meldpunt voor seksueel grensoverschrijdend gedrag te installeren. In 2003 werd ook een meldpunt opgericht voor

ouderenmis(be)handeling, en dat legt de focus op de mis(be)handeling van personen van 55 plus in een thuissituatie.

U kondigde ook aan dat de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) 'vertrouwenscentra voor erkenning en herstel van misbruik' zullen inrichten waar zowel meerderjarige slachtoffers van emotioneel, fysiek en seksueel misbruik terecht kunnen als slachtoffers die pas op volwassen leeftijd klaar zijn om te getuigen over het misbruik in hun kinderjaren. Ook de naasten van het slachtoffer moeten er terecht kunnen. Dit jaar zou er dan ook een sensibiliseringscampagne komen waaraan de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en de CAW's zullen meewerken.

Een ander initiatief is de bepaling in het besluit van de Vlaamse Regering van december 2010 tot regeling van het kwaliteitsbeleid in de erkende kinderopvangvoorzieningen, om in elke voorziening van kinderopvang een procedure te lanceren voor grensoverschrijdend gedrag en om daarvoor een centraal meldpunt in het leven te roepen.

Kind en Gezin heeft intussen laten weten dat er eigenlijk al een meldingsplicht bestaat voor gevaarsituaties, dus ook voor grensoverschrijdend gedrag. Vanzelfsprekend zijn we er allemaal voorstander van dat mensen die geconfronteerd worden met bepaalde vormen van misbruik en geweld, ergens heel laagdrempelig terecht kunnen, ergens buiten de klassieke aangifte onmiddellijk bij het parket. De oprichting van verschillende meldpunten is ongetwijfeld ingegeven vanuit een positieve ingesteldheid om mensen die mogelijkheid te bieden en om de aangiftebereidheid te verhogen. Nochtans bestaat het risico dat de mensen in de veelheid van de thans bestaande meldpunten door de bomen het bos niet meer zien en dat ze niet terechtkomen waar ze zouden moeten terechtkomen.

Minister, ik heb hierover de volgende vragen. U kondigde de oprichting aan van een meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag in de kinderopvang. Wanneer zal het operationeel worden? Wat is uw standpunt met betrekking tot de bedenking van Kind en Gezin?

Wanneer zal een gelijkaardige procedure ingang kunnen vinden in de andere sectoren?

Is het onafhankelijke aanspreekpunt van de CAW's voor erkenning en herstel van misbruik al operationeel? Zo ja, hoe is dit georganiseerd? Zo nee, wanneer zal dit operationeel kunnen worden? Welke sensibiliseringscampagne is daar eventueel aan gekoppeld?

Bent u in het bezit van een overzicht van de verschillende meldpunten inzake mishandeling en misbruik en in de diverse doelgroepen?

Hoe kunt u garanderen dat de werking van de verschillende meldpunten op elkaar wordt afgestemd zodat de mensen niet verloren lopen tussen de verschillende meldpunten?

Na de melding is het ook belangrijk wat ermee gebeurt. Bestaat er een soort standaardprocedure voor het omgaan met meldingen? Wordt in dit kader een andere procedure voorgeschreven of afgesproken voor de meldingen die gebeuren door professionelen en door niet-professionelen?

Ongeveer veertien dagen geleden vond in Leuven een colloquium plaats met als thema 'Beroepsgeheim: hinderpaal of hefboom'. Zijn er daar eventueel nieuwe elementen naar voren gekomen die kunnen bijdragen tot de aanpak van seksueel misbruik?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, het is inderdaad zo dat er verschillende meldpunten zijn en dat we het risico lopen dat de mensen door de bomen het bos niet meer zien. Het is ook zo dat er op federaal niveau een discussie is over een federaal meldpunt voor kindermisbruik; het wordt door Renaat Landuyt bepleit. Ik meen dat het belangrijk zou zijn om een standpunt in te nemen over de vraag hoe we daaraan zullen meewerken. Vanuit het middenveld staat men hier wel wat weigerachtig tegenover, maar zo'n verplicht meldpunt is enorm belangrijk. Als men het misbruik niet aangeeft, kan dat perverse gevolgen hebben

waarbij de daders worden beschermd. Het is belangrijk om hierover een debat te voeren en een standpunt in te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik sluit me graag aan bij de twee vorige sprekers. Ik was van plan om dezelfde vraag te stellen als mevrouw De Vits, om hier in deze commissie eens over deze problematiek en de talrijke aanspreekpunten, niet alleen op Vlaams, maar ook op federaal niveau, een grondig debat te voeren. Zoals mevrouw Schryvers terecht opmerkt, dreigt men op den duur door de bomen het bos niet meer te zien. Er zijn talrijke mogelijkheden om een melding te doen, en de vraag is ook wat daar allemaal mee gebeurt.

Minister, deze problematiek is eigenlijk niet nieuw. Ook al in de vorige legislatuur werd door uw voorganger aan de CAW's opgedragen om een duidelijk en toegankelijk aanspreekpunt te creëren. De problematiek is inmiddels heel erg verruimd door de omstandigheden die we allemaal kennen, maar ook toen al was er nood aan de creatie van één aanspreekpunt waar zowel de burgers, de diensten van politie en parket, als alle welzijns- en gezondheidswerkers een hulpvraag kunnen stellen, aanmeldingen kunnen doen enzovoort.

Minister, ik neem aan dat u vandaag niet onmiddellijk kunt antwoorden, maar misschien kan er in een debat ten gronde meer duidelijkheid worden gecreëerd.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, ik wil me graag aansluiten bij de opmerkingen die hier gemaakt zijn. Mevrouw Schryvers geeft een mooi overzicht van de kwaal waar we aan lijden binnen welzijn maar ook in Vlaanderen, namelijk de inflatie aan meldpunten. Ik zal de beelddpraak die de andere collega's gebruikt hebben, niet meer herhalen.

Minister, ik heb deze vraag ook al in de plenaire vergadering gesteld tijdens het debat naar aanleiding van het misbruik in de kerk. Zullen de mensen nog weten voor welk probleem ze naar waar moeten gaan? U hebt destijds gezegd dat u een nieuw hulpnummer voor de slachtoffers van misbruik in de kerk hebt gelanceerd binnen de centra algemeen welzijnswerk. Bij de begroting hebben de CAW's bijkomende middelen gekregen, onder meer voor de organisatie van die onafhankelijke aanspreekpunten. Waar zijn ze opgericht? Hoeveel zijn het er? Hoe zijn ze geografisch gespreid?

We moeten inderdaad, zoals de collega's ook al zeiden, eens onderzoeken wat we gaan doen met al die verschillende aanspreekpunten. Is het nog wel zinvol om voor elk probleem een aanspreekpunt te laten bestaan? Ik kijk met interesse uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, collega's, ik kan u alleen maar bevestigen in uw vraag naar duidelijkheid. Er bestaat heel wat en er staat heel wat op stapel. Het is dus goed dat er wat uitgekristalliseerd wordt omtrent het installeren van meldpunten en onthaalpunten met betrekking tot grensoverschrijdend seksueel gedrag.

Sinds de invoering van het kwaliteitsdecreet vereist kwaliteitsbeleid een kwaliteitsmanagementsysteem en een zelfevaluatie. Dit staat weergegeven in het kwaliteitshandboek. In een nieuw besluit wordt nu geconcretiseerd dat elke voorziening een procedure moet hebben voor grensoverschrijdend seksueel gedrag en dat hiervoor een centraal meldpunt moet bestaan.

Op dit ogenblik heeft het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) een samenwerkingsakkoord met het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Vlaams-Brabant. Deze samenwerkingsovereenkomst voorziet in de gepaste slachtofferhulp bij grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van personen met een handicap, en ondersteuning van de begeleiders van de voorziening waar de gebruiker verblijft zodat de geschikte opvang ook

binnen en door de voorziening zelf geboden kan worden. Concreet betekent dat de voorzieningen een visie moeten hebben op het referentiekader voor grensoverschrijdend gedrag dat ten aanzien van de gebruikers wordt toegepast, waarbij zeker preventie, detectie van en gepast reageren op grensoverschrijdend gedrag ten aanzien van de gebruikers aan bod komt. De nadruk moet liggen op de uitwerking van de procedures, het detecteren van en gepast reageren op misbruik en geweld. Het melden van grensoverschrijdend gedrag aan een meldpunt is een belangrijk aspect van deze procedure.

De onthaalpunten ‘misbruik en geweld’ vormen een belangrijke schakel in het realiseren van een toegankelijk onthaal en hulpverleningsaanbod voor personen die geconfronteerd worden met fysiek, emotioneel en seksueel misbruik in gezagsrelaties. Ik kom hier dadelijk op terug.

Er is dus een kwaliteitsdecreet en het is de optie om in alle sectoren die door het kwaliteitsdecreet gevat zijn, aandacht te hebben voor deze problematiek. Bijgevolg moet men ook aandacht hebben voor de procedure van melding aan een meldpunt.

Ik geef een voorbeeld van een uitvoeringsbesluit. De regelgeving voor de kinderopvangvoorzieningen legt een meldingsplicht op wanneer zich gevaarsituaties voordoen in de kinderopvang. Hieronder wordt ook grensoverschrijdend gedrag begrepen. Kind en Gezin volgt deze situaties op waarbij wordt nagegaan of voorzieningen de noodzakelijke stappen zetten in functie van de veiligheid van de opvangkinderen. De procedure wordt op regelmatige basis geëvalueerd, bij deze evaluatie zal, in de toekomst, ook nagegaan worden of de huidige werkwijze beantwoordt aan het meldpunt zoals hierboven is bedoeld.

Het is de bedoeling uiteindelijk te komen tot één centraal meldpunt voor alle sectoren van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Er zijn al een aantal bouwstenen, maar het is duidelijk dat er nog moet worden gestroomlijnd.

Op dit ogenblik gebeurt er een screening van de kwaliteitsregelgeving naar bepalingen met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag. Er wordt met andere woorden een geactualiseerde stand van zaken gemaakt met betrekking tot de uitvoeringsbesluiten van het kwaliteitsdecreet in de verschillende agentschappen. Op basis van deze analyse zal de verdere planning worden gemaakt.

Er is sinds 29 juni 2010 een tijdelijk centraal onthaalpunt of aanspreekpunt voor slachtoffers van seksueel misbruik opgericht in de CAW's, naar aanleiding van het stopzetten van de activiteiten van de commissie-Adriaenssens. Het aanspreekpunt werd opgericht om tegemoet te komen aan de toegenomen vraag naar hulp van slachtoffers van seksueel misbruik. De opdrachten van het aanspreekpunt zijn: het telefonisch en online onthalen van slachtoffers die zich melden, vraagverheldering en doorverwijzing naar de meest geschikte hulp. Dit is dus echt extern aan de sectoren. Het is ook veel breder: er zijn mensen die vroeger slachtoffer geweest zijn en nu de behoefte hebben om erover te spreken. Het aanspreekpunt is zowel telefonisch als per e-mail te bereiken. Dit meldpunt zal nog actief zijn tot 28 juni 2011. Ten laatste tegen dan wens ik onthaalpunten ‘geweld en misbruik’ binnen het CAW te installeren. Mijn administratie werkt, samen met het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, een concreet voorstel uit over de organisatie en de werking van deze onthaalpunten. Slachtoffers van fysiek, emotioneel en seksueel misbruik in gezagsrelaties moeten vanuit het onthaalpunt professioneel onthaald worden en indien aangewezen en noodzakelijk verwezen worden naar het meest aangewezen hulpaanbod.

De sensibilisatiecampagne waarover u spreekt, rond kindermishandeling en seksueel misbruik, wordt concreet uitgewerkt door het Vlaams Forum Kindermishandeling. Dit forum is opgericht in navolging van het Protocol Kindermishandeling, dat ikzelf en minister van Justitie De Clerck in maart 2010 ondertekend hebben. Het Vlaams Forum zal de eerste keer samenkomen op 29 maart. Het is de bedoeling dat het forum ook het startschot zal geven voor de opmaak van de sensibilisatiecampagne.

De Vertrouwenscentra Kindermishandeling die ressorteren onder het agentschap Kind en Gezin zijn hulpverleningscentra waar iedereen die ongerust is over een kind of een gezin terecht kan. Deze ongerustheid kan gaan over geweld, mishandeling, verwaarlozing en/of misbruik. De vertrouwenscentra bezitten vooral expertise inzake intrafamiliale kindermishandeling, mogelijke kindermishandeling, misbruik of verwaarlozing van een minderjarige, een ongeboren kind of een verlengd minderjarige in de context van gezin of familie. Onder intrafamiliaal verstaan we wat gebeurt in een context tot en met de derde graad bloedverwantschap, in een context van een pleeggezin, van een nieuw samengesteld gezin of van adoptie. Daarnaast kunnen slachtoffers ook terecht in het hiervoor genoemde tijdelijk centraal aanspreekpunt voor slachtoffers van seksueel misbruik opgericht in het algemeen welzijnswerk.

Op dit ogenblik beschikken het Agentschap voor Personen met een Handicap en Kind en Gezin over een kwaliteitskader waarin duidelijk omschreven staat dat elke voorziening een procedure moet hebben voor grensoverschrijdend gedrag en dat hiervoor een centraal meldpunt moet bestaan. De kwaliteitsregelgeving in de andere agentschappen wordt op dit ogenblik gescreend met betrekking tot bepalingen over grensoverschrijdend gedrag met de bedoeling ze te harmoniseren.

We zullen er zeer aandachtig op toezien dat er voldoende afstemming en uniformiteit is tussen de verschillende meldpunten en dat deze in onderling overleg en samenspraak met de andere sectoren van WVG zullen worden opgericht. Dit moet in de komende maanden worden uitgeklaard. Er bestaan bovendien ook nog meldpunten op het nationaal niveau zoals Child Focus.

Er bestaat geen standaardprocedure voor alle voorzieningen. Door de Vlaamse overheid erkende voorzieningen beschikken over een kwaliteitshandboek waarin het kwaliteitsbeleid van de voorziening wordt uitgeschreven. Zoals reeds aangegeven, gebeurt hiervan op dit ogenblik een screening naar de bepalingen met betrekking tot grensoverschrijdend seksueel gedrag. Het gepast reageren op meldingen staat ook ingeschreven in de regelgeving en de deontologie van hulpverleners.

Op 10 februari ging in Leuven een colloquium door met als thema ‘Beroepsgeheim: hinderpaal of hefboom’. Ik heb daar erg gepleit voor het behoud van het beroepsgeheim vanuit de finaliteit van de hulpverlening: recht op privacy en vertrouwensrelatie. Uiteraard moet er altijd een afweging worden gemaakt. Het is niet altijd zwart-wit te formuleren. Wat ik wel gezegd heb, is dat ik vind dat de tijd gekomen is om de afspraken en procedures niet meer te regelen ad hoc en per gerechtelijk arrondissement, maar dat het op Vlaams niveau met de actoren van justitie moet kunnen gebeuren. Bottum-up is er heel goed werk geleverd. Er zijn heel veel best practices die aantonen dat er in de praktijk kan worden samengewerkt met respect voor verantwoordelijkheid, als men dat wil. Het is nu wel het moment om te uniformiseren op een wat hoger niveau. Wat ik daar nog gezegd heb, is dat wanneer er gesproken wordt over ‘de’ actoren van justitie, het niet alleen over de minister of het openbaar ministerie gaat, maar ook over de groep van de onderzoeksrechters met hun eigen specifiek statuut. Hoe kan men ook met deze groep algemene afspraken maken die geen afbreuk doen aan de individuele verantwoordelijkheden, rechten en bevoegdheden?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat we allemaal dezelfde bekommernis hebben, namelijk dat mensen goed de weg vinden naar waar ze meldingen kunnen doen en dat deze op een goede manier worden opgevolgd.

Ik noteer dat u zult proberen om te komen tot één centraal meldpunt voor alle sectoren in het beleidsdomein Welzijn, in het kader van de uitvoering van het kwaliteitsdecreet. Dat is belangrijk.

We hebben nu toch ook meer concrete gegevens over de aanspreekpunten bij de CAW's die in de zomer operationeel zullen worden.

Minister, ik zou toch willen vragen om een en ander van dichtbij te volgen zodat de harmonisatie, waar u toch mee voor pleit, kan gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was zeer uitvoerig en in een snel tempo. Kunt u nog even schetsen wat u tegen juni 2011 precies gaat doen?

Minister Jo Vandeurzen: Het is de opvolging van de onthaalpunten die we tijdelijk in de CAW's hebben geïnstalleerd. We gaan ze groeperen met andere taken die in de belendende sectoren zitten bij de CAW's. We gaan ze in een definitieve structuur gieten tegen juni 2011.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Hoeveel meldpunten zijn er dan juist?

Minister Jo Vandeurzen: Het wordt één centraal meldpunt, telefonisch of per mail bereikbaar, waar gedispacht wordt naar de plaats in het CAW waar je het best terecht kunt.

Voor die hervorming moeten we ook met de provincie afspreken hoe zo'n meldpunt het best bemand wordt zodat het een definitieve structuur krijgt. Het is wel belangrijk dat het ook gaat over mensen die geen gebruiker zijn van een voorziening, maar ook over mensen die twintig jaar na de feiten willen spreken. Het is een andere benadering.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de financiering van schuldbemiddeling in de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW's) - 1352 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, collega's, er was dit weekend heel wat te doen over het feit dat duizenden Vlamingen problemen hebben om hun elektriciteitsfactuur te betalen en ook nog eens problemen hebben om die schuld aan te zuiveren aangezien zij bij de algemene leverancier moeten aanbellen voor hun energie. Het is een van de vele indicaties die aanduiden dat steeds meer mensen het moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen.

Dat blijkt ook uit andere cijfers. 86.502 gezinnen hebben een aanvraag voor collectieve schuldbemiddeling ingediend. Dat is in vergelijking met twee jaar geleden een stijging met een derde. In 2009 deden 62.000 mensen een beroep op schuldbemiddeling bij OCMW's en centra algemeen welzijnswerk (CAW's). Nog eens 14.000 gezinnen doen een beroep op budgetbeheer.

Die problematiek is u uiteraard bekend. De federatie van de CAW's schreef u daarover eind januari een brief. Ik maak gebruik van de cijfers om het nogmaals onder uw aandacht te brengen. De heer De Loor heeft u hierover in de plenaire vergadering ook al verschillende keren ondervraagd. U hebt gezegd dat het in de eerste plaats niet de bedoeling was om OCMW's te gaan betoelagen. De OCMW's kunnen uiteraard een beroep doen op gemeentelijke financiering. Er is ook het Sociaal Energiefonds en het Fonds ter bestrijding van de Overmatige Schuldenlast.

CAW's hebben geen toegang tot deze financieringsbronnen. De CAW's wijzen op hun veeleer preventieve rol op het terrein van schuldbemiddeling. De CAW's trekken nu aan de alarmbel. In het vroegere decreet was het ingeschreven als een bijkomende opdracht

waarvoor geen financiering was gepland. Men wijst op twee zaken. Er is het regeerakkoord waar men heeft ingeschreven dat er een garantie komt op een kwalitatieve schuldbemiddeling in hoofde van de persoon en er is de mogelijkheid om dat op bovenlokaal niveau te organiseren. Er is een budget van 500.000 euro vrijgemaakt, in eerste instantie voor kwaliteitsverbetering en samenwerking. De Katholieke Hogeschool Kempen in Geel is een studie aan het uitvoeren.

Minister, al deze elementen leiden tot de volgende vragen. Kunt u toelichten hoe het vrijgemaakte budget van 500.000 euro zal worden besteed? Hoe rijmt het met de invulling van het decreet? Hoe denkt u om tegemoet te komen aan wat in het regeerakkoord staat, namelijk om een dekkend aanbod te creëren, rekening houdend met de verschillende noden op het terrein? Er zijn immers grote verschillen merkbaar. Hoe rijmt dat met de garantie in hoofde van het individu, om een kwalitatieve schuldbemiddeling te kunnen aanbieden?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vraag van de collega. We weten allemaal dat de CAW's en de OCMW's in aanmerking komen voor erkenning als dienst voor schuldbemiddeling. We weten ook dat voor beide die taak heel wat ruimer is dan alleen collectieve bemiddeling of schuldbemiddeling – we hebben hier vorige week nog een debat over gehad met de sector zelf. Vaak zijn ze ook ondersteunend in het aanpakken van problemen van psychische aard, het activeren van mensen, het begeleiden van thuislozen enzovoort.

OCMW's hebben een aantal financieringsbronnen waarop ze kunnen terugvallen. CAW's hebben die niet. Ze krijgen wel een stukje vergoeding, maar enkel voor de vorming van de sociale schuldbemiddelaars en voor de preventiecampagnes. We weten dat het gebrek aan financiering zich laat voelen bij de CAW's. Ze beschikken over onvoldoende schuldbemiddelaars om de problematieken degelijk te kunnen aanpakken. Ze durven nauwelijks nog ergens bekendmaken dat ze dit doen, uit vrees dat ze dan te veel cliënten zouden aantrekken. Het is duidelijk dat er nood is aan een financiering. In het Vlaams regeerakkoord werd aangekondigd dat er indien mogelijk iets zou worden gedaan via bovenlokale samenwerking.

Minister, de 500.000 euro waarvan sprake is, is dat een eerste stap in de structurele financiering? Is die alleen bedoeld voor de diensten van CAW's of zullen ook de OCMW's ervan genieten? Is het budget bedoeld voor kwaliteitsverbetering en samenwerking? Wat moeten we daar juist onder verstaan? Zal er worden gevraagd om de middelen binnen de CAW's effectief te besteden aan schuldbemiddeling of mogen ze ze ook voor andere zaken gebruiken?

Moeten we de voorwaarde tot samenwerking zien in het kader van de operatie die bezig is om de CAW's op provinciaal niveau te structureren of staat dit er los van?

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Voorzitter, minister, ik sluit me graag aan bij de bekommernissen die de heer Van Malderen heeft geformuleerd. Ik vrees dat deze problematiek in de toekomst enkel maar zal toenemen. Waar we in het verleden af en toe eens slechte berichten hoorden over de toenemende schuldenproblematiek, is dat iets dat nu bijna wekelijks of maandelijks op de ene of de andere manier aan bod komt.

We zitten vandaag met de situatie dat de CAW's de gewone schuldbemiddeling kunnen doen en zich vooral bezighouden met preventie. Dat is niet onbelangrijk. Met de collectieve schuldenregeling houden ze zich niet bezig.

Het is heel belangrijk, minister, dat er, wanneer u ter zake een beleid uitstippelt en daarvoor de nodige middelen vrijmaakt, een vorm van eenheid van beleid komt. De OCMW's doen aan schuldenregeling en worden ondersteund via het lokale niveau, en dan is er ook nog de

advocatuur die vanuit het ministerie van Justitie wordt gesteund. Ik wil alleen maar vragen dat er telkens voldoende overleg komt als het gaat over de financiering en over het organiseren van zowel de gewone schuldbemiddeling als van de collectieve schuldregeling. Ik vraag dit vanuit de bekommernis om geen middelen verloren te laten gaan. Er kan geen sprake zijn van versnippering van middelen, vooral in het belang van mensen die een beroep moeten doen op de schuldbemiddeling of op de collectieve schuldregeling. Ik vraag u daarom om hier zeker voldoende aandacht aan te besteden.

De heer Tom Dehaene: Minister, ik heb ook een aantal bedenkingen, iedereen kent mijn interesse voor dit thema. Ik zal de cijfers niet herhalen. De verdienste van het decreet dat ik nog samen met de heer Van Malderen heb ingediend, is dat er vandaag cijfers zijn, niet alleen over de collectieve regeling, maar ook over de schuldbemiddeling en het budgetbeheer bij OCMW's en CAW's. Ze tonen inderdaad aan dat de problematiek steeds erger wordt. Het wordt de volgende maanden en jaren een uitdaging om die cijfers nog meer te analyseren en te bekijken. Het ene dossier is natuurlijk het andere niet. Soms komen cliënten aan met een doos vol openstaande facturen terwijl anderen een beperkte problematiek hebben. We moeten een wegging maken alvorens we kunnen overstappen naar een subsidiëring per dossier.

Ik ben blij dat er bijkomende middelen zijn. Het is juist dat de CAW's minder dan de OCMW's externe partners hebben om de stijgende vraag te beantwoorden. Ik hoop dat ook daarmee rekening wordt gehouden bij de herstructurering, dat we een duidelijk taakaflijning kunnen krijgen en daar ook de juiste middelen tegenover kunnen zetten.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, ik vrees dat ik u een beetje op uw honger moet laten. In mei 2010 werd inderdaad opdracht gegeven aan de Katholieke Hogeschool Kempen om een onderzoek te doen naar de kwaliteit en werking van de erkende instellingen voor schuldbemiddeling. Zowel de instellingen als de samenwerkingsverbanden en andere vormen van samenwerking worden daarbij onderzocht. Hierbij vroeg ik expliciet om tegen 30 april 2011 verschillende voorstellen van subsidiëring van deze instellingen te formuleren, evenals de voor- en nadelen bij deze verschillende subsidiëringssystemen.

Het zijn deze voorstellen die de basis zullen vormen voor een beslissing omtrent de subsidiëring van de erkende diensten schuldbemiddelingen van de OCMW's en de CAW's. Op basis daarvan zullen we bekijken hoe we het beschikbaar budget, dat niet zo groot is, kunnen inzetten. Er werd nog niet gedetermineerd in de ene of de andere richting. We wachten op wat het onderzoek ons kan opleveren.

Bij het nemen van de beslissing zullen we er uiteraard rekening mee moeten houden om het aanbod een zo groot mogelijke dekking te geven. Ik ben me er heel goed van bewust dat er ook federaal een aantal financieringssystemen bestaan voor sommige stukken van de problematiek. Ook die moeten we uiteraard in rekening brengen.

Eerst gaan we de verzelfstandiging van het huidige Vlaams Centrum Schuldbemiddeling als vereniging zonder winstoogmerk onder de naam 'Vlaams Centrum Schuldenlast' voorbereiden in overleg met de betrokken organisaties. Dat is volop bezig. De verzelfstandiging zal in 2011 gerealiseerd worden. In functie daarvan wordt een besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering van voormeld decreet voorbereid. Anderzijds zal, zodra mijn beslissing omtrent de financiering van de erkende diensten schuldbemiddeling is genomen, een besluit van de Vlaamse Regering worden voorbereid waarin de subsidieprincipes worden verankerd.

Ik herhaal dat ik echt niet kan aankondigen dat er enorm veel extra middelen beschikbaar zullen zijn; we zullen proberen om met wat beschikbaar is, te optimaliseren. Het cruciale moment is het ogenblik waarop onder meer de studie vanuit de Katholieke Hogeschool Kempen wordt aangereikt, want die moet een aantal pistes opleveren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik dank u voor het antwoord. We zullen zo snel mogelijk na 30 april opnieuw afspreken.

Mijnheer Dehaene, u verwijst naar het decreet dat we samen hebben ingediend. Het heeft deze problematiek inderdaad een heel duidelijk kader gegeven. We hebben toen heel bewust voorzien in de mogelijkheid tot ondersteuning van de diensten die schuldbemiddeling aanbieden.

Minister, ik ben me bewust van de schaarsheid aan middelen. We zullen ze zo adequaat mogelijk moeten inzetten in functie van omgevingsfactoren. Die omgevingsfactoren wijzigen. Uit de cijfers blijkt dat er op twee jaar tijd een stijging is met één derde in het aantal dossiers. Ook is er een verschuiving tussen collectieve en individuele schuldbemiddeling, die bovendien geografisch varieert naargelang het aanbod dat op het terrein bestaat.

Ik merk dat OCMW's er creatief mee kunnen omspringen en dat ook doen. Zo gaan ze meer van collectieve naar individuele schuldbemiddeling. Ze bieden het zelf aan en rekenen het ook aan als waren ze een advocaat die daartoe de opdracht krijgt. Op die manier zorgen ze zelf voor een stuk voor de financiering van de begeleiding. Ik doe daar geen uitspraken over, maar CAW's kunnen dat niet. Ze hebben wel een opdracht, maar geen middelen waarmee ze creativiteit aan de dag kunnen leggen. Ik vraag daarom dat er bij het uitwerken en bij het bespreken van de resultaten van het onderzoek waar u naar verwijst, een inschatting gebeurt van de wijzigende omstandigheden, de omgeving en de praktijken die aan wijzigingen onderhevig zijn. We moeten de middelen waarover we beschikken, adequaat inzetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het bestrijden van het fenomeen van genitale verminking in het kader van het Nationaal Actieplan tegen Partnergeweld - 1307 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Voorzitter, minister, collega's, ik heb mijn interpellatie, die ik heb moeten omvormen in een vraag om uitleg, opgesteld naar aanleiding van de internationale dag tegen vrouwelijke genitale verminking op 6 februari.

Volgens schattingen van de Wereldgezondheidsorganisatie zijn meer dan 130 miljoen vrouwen en meisjes het slachtoffer van genitale verminking. Daar komen jaarlijks nog eens 3 miljoen meisjes bij. Onlangs, in november of december van vorig jaar, werd in opdracht van de federale overheidsdienst Volksgezondheid een studie uitgevoerd naar de situatie in België. Dit onderzoek, 'Studie over de prevalentie en het risico op vrouwelijke genitale verminking in België', wees uit dat er in ons land meer dan 6260 vrouwen besneden zijn en nog eens 1975 meisjes gevaar lopen om besneden te worden. Vlaanderen telt de meeste slachtoffers, Brussel en Antwerpen zijn het ergst getroffen. Het probleem doet zich dus vooral in grootsteden voor. 14 procent van deze besneden meisjes zijn jonger dan 5 jaar, 20 procent is tussen 5 en 19 jaar oud. Dat betekent dat meer dan één derde van de besneden meisjes in ons land jonger dan 20 jaar is.

Genitale verminking leidt op lange termijn tot zowel lichamelijke als psychische klachten, en heeft soms de dood als gevolg. Het betreft een onmenselijke en vernederende behandeling en een schending van de grondrechten van vrouwen en jonge meisjes. Vrouwelijke genitale verminking wordt in tal van internationale verdragen veroordeeld. In België is vrouwelijke genitale verminking sinds 2001 uitdrukkelijk strafbaar.

Deze ontstellend hoge cijfers, dubbel zo veel als in 2003, vastgesteld in de studie van de Gentse onderzoekster Els Leye, hebben veel te maken met de toenemende immigratie in ons land. Omdat steeds meer mensen uit risicolanden naar België afzakken, gebeuren die verminkingen ook in België. Besnijders doen het in keukens of achterkamertjes, tijdens een ritueel, soms gebeurt het door een familielid, zonder dat het meisje ooit een ziekenhuis ziet. Ook worden meisjes die in ons land geboren worden, tijdens een vakantie besneden in het land van herkomst van hun ouders. Ze worden door hun ouders of een tante meegelokt op vakantie en worden daar dan besneden.

Aangezien het een illegale praktijk is, vermoedt gynaecologe Marleen Temmerman dat de cijfers de realiteit nog altijd niet benaderen. Intussen worden er vanuit het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen vlak voor de vakantieperiodes teams gestuurd naar risicogezinnen in ons land met het uitdrukkelijke verzoek hun dochter toch niet mee te nemen op vakantie om haar daar te laten besnijden.

Naar aanleiding van de doctoraalscriptie van de Gentse onderzoekster Els Leye, stelde ik op 11 maart 2008 ook een vraag aan de toenmalige minister van Welzijn, de heer Vanackere, over genitale verminking. Hij stelde dat er in de schoot van de ministeriële conferentie maatschappelijke integratie van 24 april 2007, door een werkgroep een voorstel was uitgewerkt voor een ‘nationaal plan in de strijd tegen genitale verminkingen’, maar dat het voorstel nog moest worden goedgekeurd door de interministeriële conferentie zelf, wat in april 2008 zou gebeuren.

De geschiedenis leert ons ondertussen dat ‘het nationaal plan in de strijd tegen genitale verminkingen’ opgenomen is als derde luik in het algemeen ‘nationaal actieplan ter bestrijding van partnergeweld en andere vormen in intrafamiliaal geweld 2010-2014’, goedgekeurd op 23 november 2010, nog maar drie maanden geleden, door de interministeriële conferentie ‘integratie in de maatschappij’. Het heeft dus nog meer dan twee jaar geduurd alvorens een plan werd goedgekeurd door de interministeriële conferentie.

Buiten de goedkeuring van dit plan, vond de minister van Welzijn in 2008 dat er voldoende mogelijkheden en instanties waren die hulp konden bieden en dat een specifiek meldpunt niet direct nodig leek. Met Sensoa bestond een convenant voor het preventieve beleid, Kind en Gezin organiseerde al vorming en sensibilisatie, de nood aan voortgezette opleidingen en verdere scholing zou de minister “meenemen” in het overleg met zijn administratie.

Het nieuwe onderzoek toont duidelijk aan dat de in 2008 opgesomde maatregelen helemaal niet volstaan en dat bijkomende sensibilisatie en preventie wel degelijk noodzakelijk zijn. Ook een gecoördineerde aanpak met de minister voor Gelijke Kansen en de minister voor Inburgering – want geweld en genitale verminking zijn een reden om een verblijfsvergunning aan te vragen in ons land – dringt zich op, alsook met de federale entiteiten zoals Justitie en Migratie.

Men zou kunnen stellen dat bijkomende maatregelen en coördinatie van de verschillende bevoegde instanties, geformuleerd zijn in het nationaal actieplan, maar groot was mijn verbazing toen ik dit actieplan volledig doornam. In het luik II.C betreffende genitale verminking worden vier globale doelstellingen vermeld, met ieder een aantal strategische doelstellingen en maatregelen. De eerste twee globale doelstellingen betreffen verwerven van kennis, sensibiliseren, ondersteunen van verenigingen in het kader van genitale verminking enzovoort. Kortom allemaal bevoegdheden die behoren tot de gemeenschappen. De partners met wie de federale overheid in deze materies samenwerkt of waarin ze volledige bevoegdheid krijgen, zijn de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de COCOF. De Vlaamse Gemeenschap wordt er totaal niet bij betrokken.

Het actieplan vermeldt zelfs in een aparte strategische doelstelling betreffende het bevorderen van het participatief en overlegd onderzoek en het begeleiden van het proces van de overlegde strategieën in de strijd tegen genitale verminking bij vrouwen, als een van de

maatregelen: “De operationele doelstellingen vrouwelijke genitale verminking (OS-VGV) en het overleg uitbreiden naar de Vlaamse Gemeenschap: de OS-VGV maken het uitwerken van een referentiekader mogelijk voor analyse en actie, de netwerking van interveniënten en een betere kennis van vrouwelijke genitale verminking ‘op het terrein’. De OS-VGV zijn hoofdzakelijk beperkt tot het grondgebied van de Franse Gemeenschap, maar zullen worden uitgebreid naar het grondgebied van de Vlaamse Gemeenschap om er een nationaal draagvlak aan te geven.” De implementatieperiode is 2010-2014.

Minister, dit betekent dat er nog geen overleg is geweest met de Vlaamse Gemeenschap buiten een interdepartementale werkgroep en dat men nu vijf jaar zal nemen om de Vlaamse Gemeenschap te betrekken in het nationaal plan partnergeweld. Mijn vraag gaat specifiek over genitale verminking, maar ook de andere hoofdstukken van het nationaal actieplan over partnergeweld vermelden bijna nooit de Vlaamse Gemeenschap. Dat vond ik een verbijsterende vaststelling, want de schijn werd gewekt dat Vlaanderen een enorme participant was bij de uitwerking en de uitvoering van het nationaal actieplan.

Als ik het goed heb begrepen, is de inbreng van de Vlaamse Gemeenschap in het nationaal actieplan tot op heden nihil en zal er enkel via een interdepartementale werkgroep worden nagekeken worden hoe er met de Vlaamse Gemeenschap kan worden samengewerkt. Daar wordt ruim de tijd voor genomen, namelijk vijf jaar. Nochtans blijkt uit de cijfers dat genitale verminkingen vooral in Vlaanderen voorkomen en dat dubbel zo vaak als in Wallonië.

Minister, ik kom net van de commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen, waar ik een interpellatie heb gehouden. Ik dacht dat minister Smet als minister van Gelijke Kansen toch een coördinerende rol zou spelen, maar partnergeweld valt nog steeds onder uw bevoegdheid. Uit zijn antwoord heb ik moeten vernemen dat er weinig sprake is van een coördinerende rol van welke minister ook. Minister Smet heeft geantwoord dat de federale minister bevoegd is voor de coördinatie, maar Vlaanderen wordt dus blijkbaar amper betrokken bij dat nationaal plan.

Minister, wat is de inbreng van Vlaanderen in het nationaal actieplan ter bestrijding van partnergeweld en andere vormen van intrafamiliaal geweld? Welke maatregelen bestaan er op heden in de strijd tegen genitale verminking? Ik heb in 2006 en in 2008 hierover ook vragen gesteld. Ik meen dat er nog niet veel veranderd is, behalve dat de aantallen verdubbeld zijn tegenover 2003. Zult u bijkomende maatregelen nemen? Bestaat er een gecoördineerde aanpak met de minister van Gelijke Kansen en de minister van Inburgering? Zo neen, bent u van plan dit te doen? Bestaat er een samenwerking tussen u en het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen? Het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen (HCV) neemt toch wel stappen ter preventie. Ze vraagt risicogezinnen met hun meisjes niet op vakantie te gaan naar risicolanden om genitale verminking te vermijden. Bestaat er ondertussen een voortgezette scholing voor professionelen omtrent genitale verminking? In 2008 is er gezegd dat er enkel bij Kind en Gezin een opleiding bestaat, geen voortgezette scholing voor professionelen. Heeft Sensoa in zijn nieuw convenant specifieke maatregelen genomen betreffende genitale verminking? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega’s, mevrouw Van Steenberge verwijst naar de cijfers van de FOD Volksgezondheid waaruit blijkt dat er een verhoging is van het aantal vrouwen en meisjes dat een risico op genitale verminking loopt. Dat heeft eerder te maken met een betere methode van dataverzameling, dan wel met een toenemende migratie.

We hebben geen harde bewijzen dat deze praktijken zich ook werkelijk in België voordoen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Frankrijk. Het Universitair Ziekenhuis Gent en het Focal Point on Harmful Cultural Practices hebben een onderzoek gedaan. Hieruit is gebleken dat het vooral te maken heeft met een gebrek aan kennis bij de professionelen die met meisjes uit risicogezinnen in aanraking komen, bijvoorbeeld de schoolartsen en de vertrouwenscentra, en

ook met het feit dat het aantal migranten uit risicolanden bij ons minder hoog is dan in Frankrijk.

In de vragen van mevrouw Van Steenberge wordt verwezen naar contacten met het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen. Ik denk dat dat nogal controversieel is. Het HCV houdt jaarlijks een verplichte controle van meisjes die het statuut van vluchteling hebben. Of je deze maatregelen zomaar kunt uitbreiden naar andere risicogezinnen, is controversieel. Ik denk dat daarover een debat nodig is en dat er vooraf heel wat vragen beantwoord dienen te worden. Moeten ouders bijvoorbeeld hun toestemming geven voor een gynaecologisch onderzoek bij zeer jonge kinderen? Zijn de schoolartsen en gynaecologen opgeleid om alle vormen van genitale verminking te detecteren, ook deze van type I? Is men bereid om niet alleen genitale verminking te onderzoeken, maar bijvoorbeeld ook het seksueel misbruik? Moeten de jongens dan ook niet onderzocht worden op seksueel misbruik? Er is volgens mij eerst een grondig debat nodig.

Het is juist dat er verschillende actoren op het terrein bezig zijn en dat het belangrijk is dat er een landelijke coördinatie zou komen tussen deze verschillende actoren. Ze hebben op dit ogenblik elk hun eigen expertise die niet wordt samengebracht.

Het Nationaal Plan tegen Partnergeweld mag zich niet enkel beperken tot een plan, maar om iets te doen op het terrein moet er ook een budget zijn om het daadwerkelijk uit te voeren, op te volgen en te evalueren. Voor wat Vlaanderen betreft, staat dit op een laag pitje. Nochtans hebben we een belangrijke organisatie, het Focal Point on Harmful Cultural Practices van de UZ Gent. In november vorig jaar zijn ze gestart met consultaties op vrijdag voor slachtoffers van schadelijke, culturele praktijken. Het zou belangrijk zijn om deze partner in te schakelen in het nationaal plan.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Voorzitter, ik wens me aan te sluiten bij de vraagsteller. Ik ben zeer bekommerd om deze problematiek en ik wil enkele kanttekeningen maken bij wat de vorige spreker zei.

Er zijn inderdaad verschillende zaken die onderzocht moeten worden. Er is een problematiek van misbruik en er zijn ook jongetjes die niet goed behandeld worden. Als we het debat zo erg gaan verbreden, dan vrees ik dat we de focus op dit thema een beetje verliezen. Ook al gebeuren die besnijdenissen en verminkingen niet altijd hier, ook al ligt het niet aan hogere migratiecijfers maar aan betere data-inzameling, de cijfers zijn de cijfers en die zijn zeer verontrustend en zeer pijnlijk. Als er een betere data-inzameling is, dan ben ik er tevreden mee dat het probleem beter in kaart wordt gebracht. Het mag absoluut geen reden zijn om te zeggen: “We zijn eraan aan het werken, het gaat vooruit.”

Er gaat eigenlijk niets vooruit. Er is een nationaal actieplan, maar nog steeds zijn er heel veel dossiers die niet snel genoeg behandeld worden. Moet er een verplichte controle komen? Als men naar aanleiding van bepaalde studies vaststelt dat er risicogroepen zijn, waarom zou er dan geen voorzichtige, maar toch doordachte strategie kunnen worden opgezet voor controles? Het gaat uiteindelijk over gruwelijkheden in een zogenaamd ancestrale traditie. Men heeft er niet altijd een maatschappelijke dialoog over, want het zijn zaken die in zeer gesloten kring gebeuren. Het is ook duidelijk dat Vlaanderen er tot hiertoe onvoldoende mee bezig is geweest.

Er is volgens mij een zeer ernstig probleem dat zeer dringend en zeer doortastend moet worden aangepakt. Mevrouw De Vits, het is inderdaad zeer controversieel, maar het mag geen reden zijn om de thematiek te verbreden. Minister, ik hoop dat u een zeer eenduidig antwoord hebt en dat u een visie hebt op hoe het probleem in Vlaanderen beter kan worden aangepakt.

Ik zou ook nog een lans willen breken voor het beter en preventief aanpakken van alle geweld dat gendergerelateerd is in de naam van traditie en religie.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, ik zal beginnen met de inbreng van Vlaanderen in het Nationaal Actieplan tegen Partnergeweld en andere vormen van intrafamiliaal geweld. In het nationaal actieplan dat loopt van 2010 tot 2014, zijn er een aantal acties die voor ons belangrijk zijn. In verband met partnergeweld is er een doelstelling over het informeren en sensibiliseren rond partnergeweld. In het bijzonder worden kinderen en adolescenten gesensibiliseerd voor de strijd tegen geweld in relaties en dat vanaf de lagere school en doorheen heel de schoolcarrière. Leerkrachten, CLB-medewerkers, opvoedend en administratief personeel, ouders en kinderen in het basis- en secundair onderwijs moeten worden gesensibiliseerd. Er wordt overlegd met minister Smet in het kader van de nieuwe opdrachten die we aan de CLB's zullen geven. Er is een operationele doelstelling: het verbeteren van de informatie over het bestaande hulpaanbod op het gebied van de strijd tegen partnergeweld, zowel slachtoffers als daders. Er wordt een nationale website over partnergeweld gelanceerd.

Er is een tweede globale doelstelling: het voorkomen en opsporen van partnergeweld. De operationele doelstelling is: het structureren van de acties tussen de politie, de gerechtelijke wereld en de andere actoren om de samenwerking en de communicatie tussen de psycho-medisch-sociale en de gerechtelijke en politionele sector te verbeteren – we denken dan aan politionele slachtofferbejegening, slachtofferonthaal en slachtofferhulp – en zo tot een beter preventie- en opvolgingsbeleid te kunnen komen. Het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg van 7 april 1998 moet geëvalueerd en mogelijk geactualiseerd worden. Door de Federale Regering in lopende zaken is dat een beetje stilgevallen. We kijken na hoe we het samenwerkingsakkoord tussen Justitie, Binnenlandse Zaken, de gemeenschappen en de gewesten met betrekking tot partner- en intrafamiliaal geweld beter ten uitvoer kunnen leggen.

Op basis van de evaluatie van de drie akkoorden met betrekking tot slachtofferhulp, worden deze omgezet in samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en Vlaanderen. De evaluatie was bezig, maar moet dus opnieuw worden opgenomen wanneer de Federale Regering in staat is om te finaliseren. Professionelen moeten getraind worden in het omgaan met partnergeweld. De ontwikkeling van een aanbod van basis- en voortgezette opleidingen voor professionelen in de preventie-, onderwijs- en psycho-medisch-sociale sector moet worden ondersteund om partnergeweld op te sporen en adequaat in te grijpen. Het gaat dan concreet over de ondersteuning van de centra algemeen welzijnswerk bij de implementatie van het methodisch kader 'hulpverlening bij intrafamiliaal geweld'.

Een derde globale doelstelling is het verzekeren van hulp aan slachtoffers en een aangepaste opvolging van daders van partnergeweld. De operationele doelstelling houdt in dat we voorzien in hulp en onthaal van kinderen die geconfronteerd werden met partnergeweld. We hebben een hulpverleningsaanbod ontwikkeld dat wordt voortgezet. We moeten waarborgen dat partnergeweld in aanmerking wordt genomen bij het al dan niet toekennen van een verblijfsstatuut. Het gaat vooral over de dialoog tussen de Dienst Vreemdelingenzaken en onder andere de Vlaamse Gemeenschap met het oog op het mogelijk afsluiten van een eventueel protocolakkoord.

Het eerste luik gaat dus over informeren en sensibiliseren. Een aantal dingen hebben te maken met het informeren van de samenleving. Er is de website. Er is het voorkomen en opsporen, en dat is vooral terug te vinden in de samenwerkingsakkoorden met justitie. Er is de training van de professionelen via de CAW's en er is het hulpaanbod voor de kinderen als getuigen van geweld.

Het tweede luik gaat over gedwongen huwelijken. De globale doelstelling gaat over informeren, sensibiliseren en voorkomen van gedwongen huwelijken. De strategische doelstelling is het opzetten van programma's voor sensibilisatie en opvoeding in het bijzonder gericht op jonge meisjes en jongens en hun familiale omgeving. Een thema dat voor ons belangrijk is, is het organiseren van discussies tussen adolescenten van buitenlandse origine over hun verwachtingen en wensen van mannen en vrouwen in relaties. Een tweede strategische doelstelling heeft te maken met het ondersteunen van professionals in het voorkomen van gedwongen huwelijken. Het gaat over de ontwikkeling en verspreiding van educatief materiaal met betrekking tot de kwestie huwelijksmigratie in de Marokkaanse en Turkse gemeenschap naar het middenveld en de ontwikkeling en verspreiding van educatief materiaal rond genderbewust opvoeden in het kader van het voorkomen van gedwongen huwelijken. Dat zijn dus de acties die in het Nationaal Plan tegen Partnergeweld staan beschreven.

U vroeg welke maatregelen er bestaan in de strijd tegen genitale verminking. Het dossier van de Nederlandstalige Vrouwenraad over seksuele en reproductieve rechten geeft een goed overzicht van de voornaamste problemen en uitdagingen. Het probleem van de genitale verminkingen wordt hierin zeer uitvoerig geduid. Ook in de Belgische strafwet wordt er zeer expliciet op gewezen dat genitale verminking strafbaar is. De wet stelt zeer duidelijk dat elke vorm van genitale verminking bij minderjarige meisjes en volwassen vrouwen strafbaar is, zelfs wanneer de vrouw in kwestie haar toestemming gegeven heeft. De wet veroordeelt en bestraft alle praktijken van genitale verminkingen van vrouwen.

Binnen onze bevoegdheden proberen we mee te werken aan de strijd tegen de genitale verminkingen. We moeten ook duidelijk aangeven dat deze gendergebonden praktijken niet getolereerd worden. Wij werken samen met de vzw INTACT. Vzw INTACT is een juridisch steunpunt voor professionelen en particulieren, voor slachtoffers of mogelijke slachtoffers, met als doelstelling schadelijke traditionele praktijken, zoals vrouwelijke genitale verminking, te voorkomen. Ze doen dit onder andere door ondersteuning te bieden om dit geweld aan te klagen op basis van het strafwetboek.

We ondersteunen de vzw in hun acties. Op 8 maart 2011 starten zij een affichecampagne 'verbod op genitale verminkingen'. Het verbod op genitale verminkingen moet hiermee duidelijk gemaakt worden aan het grote publiek. Dit gebeurt ook met steun van het Kinderrechtencommissariaat, het Europees Vluchtelingenfonds, het Instituut voor Gelijkheid van Vrouwen en Mannen en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding. Daarnaast wordt ook een Nederlandstalige flyer ontwikkeld waarin het aanbod van vzw INTACT zal worden verduidelijkt en wordt ook de brochure 'beroepsgeheim en vrouwelijke genitale verminkingen' in het Nederlands uitgegeven. Het licht de problematiek naar professionelen toe en geeft hun aanwijzingen om de mogelijke slachtoffers, dikwijls kinderen, te beschermen en te verwijzen naar specifieke begeleiding. Deze brochure zal verspreid worden bij onder andere de CAW's, in de bijzondere jeugdzorg, de centra voor geestelijke gezondheidszorg, bij huisartsen en scholen.

Ter voorbereiding van het Nationaal Actieplan tegen Partnergeweld 2010-2014 is er overleg geweest met de administratie van Onderwijs en Gelijke Kansen in Vlaanderen. Hun opmerkingen zijn meegenomen in de besprekingen ter voorbereiding van het actieplan. Ik heb momenteel geen samenwerking met het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen met betrekking tot deze problematiek.

Wat de voortgezette scholing voor professionelen betreft, kunnen welzijnsvoorzieningen hun medewerkers vorming laten volgen, volgens de noden die er zijn. Dit is de verantwoordelijkheid van de voorzieningen zelf. Onder andere de verpleegkundigen van Kind en Gezin hebben al vorming gevolgd over vrouwelijke genitale verminkingen.

Sensoa heeft geen nieuw convenant, wel een verlenging van het convenant van 2006 tot en met eind 2015. Zij werken rond seksueel overdraagbare aandoeningen, ongeplande

zwangerschappen, seksueel geweld, leven met hiv, en dit voor specifieke doelgroepen zoals kinderen, jongeren en hun ouders, jongvolwassenen, holebi's, mensen met hiv en allochtonen. Onder seksueel geweld wordt genitale verminking niet opgenomen, wel gaat het over leren nee zeggen en jezelf beschermen tegen ongewilde seks.

Vrouwen die het slachtoffer werden van vrouwelijke genitale verminking, kunnen in principe terecht bij de autonome centra voor algemeen welzijnswerk. Daarbij denk ik in eerste instantie aan de vluchthuizen, de vrouwenopvangcentra, crisisopvang en slachtofferhulp. Indien nodig kan er worden doorverwezen naar een ander, passend hulpaanbod.

Het aantal meldingen van slachtoffers van vrouwelijke genitale verminkingen in Vlaanderen is laag. We hebben dan ook geen zicht op het juiste aantal slachtoffers. De organisatie van een preventief plan was dan ook niet te verantwoorden binnen de huidige budgettaire omstandigheden.

Begin 2015 zal er een oproep gelanceerd worden voor een partnerorganisatie die werkt rond seksuele gezondheid. In die periode loopt de huidige regeling af, dat is trouwens decretaal onderbouwd. Tegen dat moment moet worden nagegaan of dit thema het beste in dit kader geplaatst wordt, en dan kan dit mee worden opgenomen in de oproep.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, uw antwoord is heel bedroevend. Ik moet vaststellen dat er sinds 2008 in feite heel weinig is gebeurd. Het is natuurlijk voor u niet plezant om hier in de commissie te moeten zeggen dat de samenwerking met Vlaanderen in verband met het nationaal actieplan, zich uitsluitend heeft gericht op één operationele doelstelling in verband met Onderwijs. De samenwerking met Welzijn is nihil.

Toen ik de vraag in 2008 aan toenmalig minister Vanackere stelde, wist hij zelfs niet van het bestaan van een samenwerking af; hij heeft het moeten opzoeken. Het is bedroevend wat er ondertussen is gebeurd: bij het nationaal actieplan wordt Vlaanderen niet betrokken.

In de commissie Gelijke Kansen zei minister Smet zopas in verband met de samenwerking met Onderwijs dat alles dat al bestond, op een heel laag pitje stond en dat er niets vooruitging. Hij heeft op basis van mijn interpellatie aan zijn administratie gevraagd om daar opnieuw aandacht aan te schenken. Ik vind het bedroevend dat er elke keer moet worden gewacht op een vraag of een interpellatie van een parlementslid, om de drie à vier jaar eens, alvorens iedereen weer in gang schiet.

Dan wordt er gesproken van een “controversieel onderwerp”. Excuseer, maar dat is het niet voor mij. Ik kan me indenken dat het voor sp.a of voor de feministische organisaties nogal moeilijk is om erover te spreken aangezien genitale verminking verband houdt met immigratie in ons land. Het is natuurlijk moeilijk om daarover te spreken. We zitten nu eenmaal met het feit dat er bijna 2000 meisjes voortdurend in angst leven omdat ze genitaal verminkt kunnen worden. We moeten daar aandacht voor hebben. We moeten bij alles dat daarmee te maken heeft, de politieke stellingname overstijgen. Er zijn samenwerkingsakkoorden, protocolakkoorden, er is een beetje van alles wat, maar in feite is er niets.

Minister, u zegt dat u vzw Intact ondersteunt, maar in welke mate krijgen ze geldelijke steun? Hoe gaat Welzijn ondersteunen? Voor mij is dit nieuw.

U noemt Sensoa, die in het algemeen werkt rond het durven ‘neen’ zeggen. In verband met genitale verminking is werken aan het durven ‘neen’ zeggen geen boodschap voor de meisjes. Ik heb het vermeld: 14 procent van de besneden meisjes is jonger dan 5 jaar. Ik denk dat ze amper ‘neen’ kunnen zeggen, laat staan dat ze ‘neen’ moeten leren zeggen tegen genitale verminking.

Ik ben echt bijna bedroefd over wat er hier in Vlaanderen gaande is. Dit wordt weinig meegenomen als problematiek. Het gaat om een zware verminking, niet alleen fysiek maar

vooral psychisch. Ik nodig iedereen uit om de beelden te bekijken die bestaan over genitale verminking. Ik denk dat de ogen dan wel open zullen gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Het zou een moeilijk onderwerp zijn voor feministen en voor leden van sp.a. Ik heb hier van alles gehoord. Ik zou gewoon willen herhalen dat toen ik het over het UZ Gent had en over Focal Point, ik het had over een organisatie onder leiding van Marleen Temmerman, die niets anders heeft gedaan dan met deze problematiek bezig zijn.

Mevrouw Brusseel, u doet alsof ik heb gezegd dat alles zachtjes verder mag gaan, dat er geen probleem is. Ik heb dat hier helemaal niet gezegd. Alleen reageerde ik op twee uitgangspunten van mevrouw Van Steenberge die totaal incorrect zijn. Ze verwijst naar de onderzoeker Els Leye, maar zij spreekt zelf tegen dat de toenemende migratie de oorzaak zou zijn. Dat staat helemaal niet in de studie, het is mevrouw Van Steenberge die de conclusies trekt. *(Opmerkingen van mevrouw Gerda Van Steenberge)*

Ik zei dat er een debat zou moeten komen over het verplicht jaarlijks onderzoek van meisjes, zoals het Hoog Commissariaat doet. Het is niet omdat één organisatie ‘Groupe pour l’abolition des mutilations sexuelles’ iets vraagt, dat we daarop moeten ingaan; er zijn ook andere, zoals het UZ Gent, die vragen dat daarover een debat wordt gevoerd omdat het controversieel is. Ik heb daar een aantal vragen bij gesteld die volgens mij in het debat aan bod moeten komen. Het is niet omdat één organisatie zegt dat iets een goede maatregel is, dat iedereen dat zomaar moet aanvaarden. Dat is het enige dat ik heb willen nuanceren.

Voor de rest zeg ik dat het nationaal plan een plan moet zijn met geld, want anders gebeurt er niets. Vlaanderen moet actiever optreden dan tot op dit ogenblik het geval is, maar moet daarvoor een beroep doen op de expertise die we hebben. We hebben een vzw van het UZ Gent dat daaraan werkt en expertise in huis heeft. Waarom zou die de partner niet kunnen zijn? Dat is alles wat ik hierover heb willen zeggen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Mevrouw De Vits, dank u voor de toelichting bij uw standpunt. Het is me nu duidelijker wat u wou zeggen. *(Opmerkingen van mevrouw Mia De Vits)*

Minister, ik vind het antwoord een beetje mager. Inzake de maatregelen waar mevrouw Van Steenberge naar vraagt, antwoordde u dat het in het strafwetboek is opgenomen. Dat wisten we eigenlijk al, dat het strafbaar is. Het blijkt echter nog voor te komen, en zoals mevrouw De Vits zei, moet er een breed debat over komen en er is onderzoek waarop we ons kunnen baseren. Ik heb u helaas niet horen zeggen dat u klaarstond om het debat te openen en om met bepaalde instanties de nodige samenwerkingsafspraken te maken in de nabije toekomst. Dat baart me een beetje zorgen.

U had het ook over vzw Intact en over de affichecampagne die er zal zijn. Ik zou daarover, net zoals mevrouw Van Steenberge, graag wat meer informatie hebben. U had het daarna immers ook over de budgettaire krapte die ons niet toestaat om actie te ondernemen. We mogen ons echter niet verschuilen achter budgettaire problemen. Dit is een mensonwaardige kwestie; dit moet worden aangepakt.

We kunnen niet zeggen dat degenen die er het slachtoffer van worden, in vluchthuizen terecht kunnen. Een tijd geleden is hier een discussie gevoerd over vluchthuizen: er zijn er te weinig. Als er al genoeg zouden zijn, zou dat wel tegenvallen voor meisjes van 8 jaar, want die weten nog niet hoe ze in een vluchthuis kunnen geraken. Ik denk niet dat we daar ver mee opschieten.

Er is geweten welke risicogroepen er zijn. Het betreft migranten uit Soedan, Egypte, Somalië, Ethiopië en nog een aantal andere landen. Er is stof genoeg. Ik meen dat bijvoorbeeld Marleen Temmerman hier al genoeg over kan vertellen om samen aan tafel te gaan zitten en

ons echt zorgen te maken over dit probleem. Die bezorgdheid, minister, had ik ook graag bij u gezien.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Laat me beginnen met eerlijk te zeggen dat we een traject overnemen dat al eerder begonnen is, al dan niet met voldoende aandacht. Het is ongetwijfeld zo dat ook in de administratie moet worden gekeken hoe we dit het beste kunnen opvolgen. Het is een stuk bij ons welzijn, bij zorg. We zullen zeker moeten bekijken hoe we het moeten continueren. Het is niet wijs om dit alleen op het niveau van het kabinet op te volgen, want dat zorgt voor discontinuïteit als er al allerlei zaken zijn gebeurd. Het zijn zaken die eigenlijk op een administratief niveau een structurele opvolging moeten krijgen. Ik wil graag eens bekijken hoe dat in de praktijk gebeurt en wat er beter kan gebeuren.

Ik vind dat u allen nogal kort door de bocht gaat door te insinueren dat er niets gebeurt, dat is niet juist. Er zijn zeker inspanningen geleverd bij de CAW's om rond hulpverlening bij intrafamiliaal geweld, methodes te ontwikkelen.

De vzw Intact is een vzw die wij financieel ondersteunen. Het is nog niet zo lang geleden dat dit dossier bij ons is gepasseerd. We proberen ook steun te verlenen aan initiatiefnemers op het terrein die inzake deze problematiek sensibiliseren. Dat is ook belangrijk.

U kunt natuurlijk zeggen dat het niet zo belangrijk is, maar volgens mij is het goed om te investeren in de samenwerkingsrelaties met de mensen van Justitie.

Ik zal met mijn administratie zeker uw bedenkingen bespreken en bekijken hoe we een en ander beter kunnen stroomlijnen en enten op het nationaal actieplan. Ik maak me toch sterk dat op een aantal punten die de gemeenschappen betreffen, onze mensen en onze partners op het terrein wel degelijk initiatieven nemen. Ongetwijfeld kan dit beter structureel worden opgevolgd. We zullen eens bekijken hoe we dit het beste kunnen organiseren.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik dank u nogmaals voor uw antwoord. Het stelt me al iets meer gerust. Het is misschien wat te kort door de bocht om te zeggen dat er helemaal niets gebeurt, want de CAW's zullen inderdaad wel hun werk doen, dat begrijp ik nu ook wel. Ik hoor dat er op 8 maart een sensibilisatiecampagne zal starten, waarschijnlijk naar aanleiding van de Internationale Vrouwendag, en dat verheugt me uiteraard ook.

U zult mijn teleurstelling ook wel begrijpen omdat ik, toen ik het nationaal actieplan tegen partnergeweld las, zo weinig de Vlaamse Gemeenschap tegenkwam. Dat heeft me enorm ontgoocheld, vooral omdat het, toen het in november werd voorgesteld, leek alsof het een fantastisch plan was waaraan alle actoren zouden meewerken.

Mevrouw De Vits, voor de correctheid van het verslag wil ik toch nog dit opmerken. Ik heb in mijn vraag gezegd: "Deze ontstellend hoge cijfers, dubbel zo veel als in 2003, vastgesteld in de studie van de Gentse onderzoekster Els Leye, hebben veel te maken met de toenemende immigratie." Ik beweer niet dat mevrouw Leye heeft gezegd dat dit te maken heeft met de toenemende immigratie; ik zeg dat de cijfers al verdubbeld zijn in vergelijking met die van haar uit 2003. Het is de nieuwe studie van de FOD Volksgezondheid die zegt dat dit te maken heeft met de toenemende immigratie.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toepassing van de subrogatie - 1357 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een vrij korte vraag over een toch wel vrij technische kwestie, namelijk de toepassing van de subrogatie binnen de sector van de personen met een handicap.

U verwijst daar heel concreet naar in het Vlaamse regeerakkoord. Daarin staat dat de subrogatiemogelijkheden maximaal moeten worden uitgeput. Ook in uw beleidsnota en in uw perspectiefplan 2020 worden rond de wettelijke subrogatie heel duidelijke voornemens naar voren gebracht.

Zo wordt onder meer gezegd dat de subrogatiedossiers geactiveerd moeten worden. Elders wordt dan weer gesteld dat er meer tijd en geld moet gaan naar de behandeling van de subrogatiedossiers.

Minister, ik zou willen informeren naar wat de stand van zaken is betreffende de uitvoering van deze voornemens. Aangezien ze zowel in de beleidsbrief, beleidsnota, het perspectiefplan als het regeerakkoord staan, neem ik aan dat er al stappen zijn gezet om tegemoet te komen aan de doelstellingen. Welke stappen zijn er al gezet?

Op welke manier zult u of het agentschap communiceren? Ik denk daarbij aan de communicatie van u naar het agentschap of van het agentschap naar de personen met een handicap. Het is niet alleen een heel technische materie, maar als je het heel concreet gaat toepassen, is het ook een verhaal waarin communicatie heel belangrijk zal zijn.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Minister, ik sluit me volledig aan bij deze vraag. In alle eerlijkheid: ik begrijp niet waarom deze problematiek zo lang blijft duren. In de vorige legislatuur hebben verschillende van uw voorgangers gezegd dat ze er werk van zouden maken. Ik weet dat het subrogatierecht juridisch gezien niet echt heel simpel is, maar zo moeilijk is het nu ook weer niet. Ik wil u daarom vragen, in het belang van de afhandeling van een aantal van die dossiers, om er nu eindelijk eens snel werk van te maken. Het staat inderdaad in uw beleidsnota en in Perspectief 2020, maar doe er dan ook iets aan. Naar aanleiding van een uitvoerige en heel interessante discussie die we hier in deze commissie hebben gehad, ik geloof met minister Vanackere, bleek dat er vaak heel veel geld verloren gaat. Veel mensen zijn niet altijd bij machte om over alles volledig geïnformeerd te zijn.

Minister, maakt u hier alstublieft eindelijk snel werk van.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borght heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borght: Collega's, ik wens me graag kort aan te sluiten. Minister Vandeurzen werd al eens over dit onderwerp ondervraagd. Ik heb hem vragen gesteld naar aanleiding van de begroting van 2010 en ik heb hem ook een vraag gesteld op 6 oktober 2009. Uiteraard ondersteun ik deze vraag.

Minister, ik had graag geweten wat de stand van zaken van de opbrengsten ondertussen is. Aan hoeveel dossiers wordt nu gewerkt? Op een bepaald moment werd bijkomend personeel in dienst genomen. Ik had graag van u vernomen of die vier juristen nu voldoende zijn om deze problematiek aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Minister, het is belangrijk om te weten over welk bedrag het gaat. Kunnen we het volledig recupereren? Binnen welke termijnen gebeurt dat?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, dames en heren, de juiste bedragen moeten we opvragen. Ik zal ze u bezorgen op het moment dat we over die gegevens beschikken.

Ik zet even een aantal zaken op een rij. De procedure van aanpak inzake het identificeren van potentiële dossiers wettelijke subrogatie en inzake de verdere afhandeling, juridisch en verzekeringstechnisch, werd positief geadviseerd door het raadgevend comité van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Dat gebeurde in oktober 2010. Het wordt nu verder op de sporen gezet.

We moeten twee dingen voor ogen houden. Er is de problematiek van de bestaande dossiers en er is het aspect van het preventief en proactief bekijken van mogelijke nieuwe dossiers. Het is duidelijk dat we in de toekomst een aantal zaken beter kunnen aanpakken en voorbereiden.

Ik herinner u eraan dat artikel 14 van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap het volgende bepaalt: “Een persoon met een handicap krijgt geen tegemoetkoming van het agentschap als hij krachtens andere wetten, decreten met uitzondering van het decreet houdende de organisatie van de zorgverzekering, ordonnanties of reglementaire bepalingen, of krachtens gemeen recht, voor dezelfde schade en op grond van dezelfde handicap al een schadeloosstelling heeft gekregen. De persoon met een handicap moet zijn aanspraak op deze schadeloosstelling doen gelden. Als deze schadeloosstelling minder bedraagt dan de tegemoetkoming van het agentschap, dan past het agentschap het verschil bij.

In afwachting van de daadwerkelijke schadeloosstelling krachtens andere wetten, decreten, ordonnanties of reglementaire bepalingen of krachtens gemeen recht, worden de tegemoetkomingen van het agentschap toegekend onder de door de Vlaamse Regering vastgestelde voorwaarden. Het agentschap treedt, ten belope van het bedrag van de aan een persoon met een handicap uitgekeerde tegemoetkoming, in diens rechten en rechtsvorderingen tegen de derden die de schadeloosstelling, bedoeld in het derde lid, verschuldigd zijn. De overeenkomst tussen de persoon met een handicap en de derde die de schadeloosstelling moet betalen, is niet tegenstelbaar aan het agentschap, behalve als het agentschap met de overeenkomst akkoord gaat. Daarbij speelt het geen enkele rol of de overeenkomst dateert van voor of na de tussenkomst van het agentschap. Evenmin heeft het feit dat de persoon met een handicap of de derde bij de overeenkomst te goeder trouw handelde, invloed op de geldigheid van de overeenkomst ten aanzien van het agentschap.”

In de conceptnota ‘Perspectief 2020’ wordt het cumulverbod gekaderd binnen het realiseren van uitbreiding van het ondersteuningsaanbod binnen Welzijn. Op korte termijn evolueren we naar een situatie waarin het VAPH, veel meer dan vandaag als onderhandelaar optreedt voor personen die het slachtoffer zijn van een ongeval, in het kader van de bepaling van de schadeloosstelling. De betrokkenen moeten dan ook in de eerste plaats hun schadeloosstelling aanwenden om de voor hen noodzakelijke ondersteuning in te kopen.

De juridische dienst van het VAPH heeft concreet reeds 1900 dossiers weten te consolideren. Dat wil zeggen dat ze werden geïdentificeerd als potentiële dossiers wettelijke subrogatie, en momenteel zijn 1658 dossiers nog effectief in behandeling. De geconsolideerde dossiers zijn dossiers waar niks meer terug te vorderen is of alles al teruggevorderd werd van de aansprakelijke derde. Enkel het cumulverbod kan hier nog in spelen tot zolang de schadevergoeding niet werd uitgeput.

Door onze werkwijze met het algemeen advies van het raadgevend comité, hoeft de provinciale afdeling van het VAPH niet telkens om advies te vragen aan de juridische dienst om na te gaan voor welke ondersteuning het VAPH al dan niet kan bijdragen. In deze dossiers is het met andere woorden duidelijk waarvoor de persoon met een handicap een schadevergoeding kreeg en waarvoor het VAPH nog moet bijdragen.

Dossiers die in behandeling zijn, zijn dossiers waar ofwel de aansprakelijkheid nog moet worden vastgesteld of waar er nog onderhandeld wordt over de definitieve schaderegeling. In deze dossiers kan het VAPH naar alle waarschijnlijkheid nog terugvorderingen instellen ten aanzien van de aansprakelijke derde.

Het is heel belangrijk dat er ondertussen een aantal initiatieven werden genomen, zowel ten aanzien van Assuralia als ten aanzien van de politierechtbank om de opdracht bij expertises op een goede manier te libelleren. Er werden dus een aantal initiatieven genomen met het oog op de toekomst.

Zoals mevrouw Jans opmerkt, is het belangrijk om te weten hoe we de communicatie ten aanzien van de betrokkenen zullen doen. Uiteraard zullen we het systeem stilaan consistent maken. Dat betekent dat we het op een systematische manier zullen toepassen in de sector.

Het VAPH kreeg de opdracht om een communicatieplan uit te werken inzake de verdere aanpak van de wettelijke subrogatie. Inzake communicatie ten aanzien van de voorzieningen en van de potentieel betrokken personen met een handicap, is er een aangepaste schriftelijke communicatie in voorbereiding, waarbij in eerste instantie de directies van de voorzieningen, de gebruikersverenigingen, Koepel NAH en Rondpunt, de vereniging die zich bezighoudt met verkeersslachtoffers, grondig geïnformeerd zullen worden en vervolgens de potentieel betrokken personen met een handicap.

Er is een overleg gepland tussen het VAPH en de Vlaamse ombudsman. Het is de bedoeling om te bekijken hoe we alles op een goede manier kunnen doen en we willen daar zijn advies eventueel in verwerken. Het overleg vindt nu vrijdag plaats. Begin maart heeft het VAPH een overleg met Rondpunt en Koepel NAH.

Inzake de ICT van het VAPH werden de nodige initiatieven genomen om de elektronische verwerking van de informatie die we moeten opvragen, mogelijk te maken. Als het VAPH groen licht krijgt, is het klaar om de gebruikersverenigingen en de voorzieningen te informeren zodat het VAPH rond half maart de informatie wellicht ook naar de individuele gebruikers kan versturen. Het agentschap kan ook informatie opvragen om na te gaan in welke mate er een subrogatie moet worden uitgeoefend.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik zou inderdaad graag de exacte bedragen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Minister, u spreekt van 1900 dossiers die afgehandeld zouden zijn, maar bij de bespreking naar aanleiding van de begroting 2010 maakte u gewag van 2000 dossiers. Zijn dat nog dezelfde dossiers? Zo ja, dan zijn er sindsdien geen nieuwe meer bij gekomen?

Minister Jo Vandeurzen: Ik moet de juiste cijfers opvragen, maar het is duidelijk dat dankzij de versterking met de juristen, waar u naar verwees, er systematisch wordt gewerkt aan de dossiers. Het is duidelijk dat we nog een hele communicatie op touw moeten zetten om echt zicht te krijgen op wat er in de praktijk al is gebeurd en om de mensen te verwittigen als er sprake kan zijn van subrogatie. De dossiers zullen natuurlijk evolueren in de toekomst. Ik zal het navragen, maar aangezien de cijfers ongeveer dezelfde zijn, neem ik aan dat het om het pakket dossiers gaat waar toen naar werd verwezen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■